

Rudolf Steiner

A Miatyánk

GA96-ból. Berlin, 1907. január 28.

Egy egészen rövid, de végtelenül fontos vallásos dokumentumnak – a Miatyánknek – az ismertetésével akarjuk ma megmutatni, hogy a vallásoknak a szellemtudomány, vagyis az ősi bölcsesség az alapja.

Látni fogjuk, hogy a Miatyánk, amelyet ma mindenki, még kultúránk legprimitívebb embere is ismer, a legmélyebb szellemtudományi igazságokat, a szellemtudomány alapjait rejt magában. Ha ezeket az alapigazságokat megtaláltuk, észrevevesszük, hogy az emberiség szellemi életében milyen bölcsességteljes és titokzatos kapcsolatok láncolata vonul végig.

Induljunk ki annak megfigyeléséből, hogy ma hogyan imádkoznak az emberek. Hiszen mindannyian tudjuk, hogy mit neveznek ma imádságnak. Már itt is többször megbeszéltük, és néhányan már itt megkérdezték, hogy hogyan viszonyul a mai imádkozási mód a szellemtudományi világnézethez? E világnézeten keresztül megismerkedtünk már az emberi lélek Istenhez emelkedésének egy másik formájával, a meditációval, a szellemhez emelkedésnek azzal a módjával, amikor lényének mélyén él át az ember valamely szellemi tartalmat, valamit a nagy kultúrák tartalmából, vagy abból, amit az emberiség kiváló vezető szellemei adtak neki azért, hogy ebben elmélyedve megkapja azt az eszközt, amelynek segítségével lelke rövid időre egybeolvadhat az isteni-szellemi áramlatokkal.

Aki, habár a legegyszerűbb módon is, az emberiség nagy vezetőitől származó meditációs formula szerint meditál, és szellemét teljesen betölti valamely jelentős gondolattartalommal (tudnunk kell, hogy ez nem lehet akármilyen gondolattartalom, hanem csak olyan, amely a bölcsesség és az érzések összhangjának a mestereitől ered), aki meditál ezeket a formulákat szívében életre kelti, az a magasabb szellemiséggel való egybeáradást éli át, magasabb erő ömlik belé, és ő ebben a magasabb erőben él. Először erőt gyűjt, hogy meglévő szellemi erőit fokozza, emelje, elevenné tegye, és ha elegendő türelme és kitartása van, és ezt az erőt talán olyan mértékig vette fel magába, hogy általa morális és intellektuális magasságokba emelkedik, akkor elérkezik az az időpont, amikor az ilyen meditációs tartalom mélyebb, és minden emberben szunnyadó erőket ébreszt fel benne. Az ilyen meditálással, a legegyszerűbb morális erősödéstől a szellemi látás csúcspontjáig, a lehető legkülönbözőbb fokozatokat érhetjük el. A legtöbb embernél a magas fokú szellemi látóképesség elérése csak idő, türelem és energia kérdése. Az ilyen meditálást általában az istenhez emelkedés keleti módjának tartják, és azt hiszik, hogy ezt nyugaton, kiváltképpen a keresztény közösségben az ima helyettesíti, az ima, amellyel a keresztény hívő Istenéhez emelkedve a magasabb világokba való beocsáztatást igyekszik elérni.

Ezzel a felfogással szemben mindenekelőtt azt kell világosan látnunk, hogy amit ma többnyire imának tartanak, az az őskeresztények, de főként a keresztény vallás alapítójának, magának Jézus Krisztusnak a felfogása értelmében, semmiképpen sem számítana imának. Igazi keresztény felfogás

szerint sohasem lehet imádság az, ha valaki istenétől olyasmit kér, ami az ő személyes és önző kívánságait elégíti ki. Ha valaki azért könyörög, vagy imádkozik, hogy személyes kívánságai teljesüljenek, természetesen csakhamar odajut, hogy imába foglalt kérésének beteljesülésére gondolva figyelmen kívül hagyja az egyetemességet és a magasabb nézőpontokat. Feltételezi, hogy az istenség éppen az ő kívánságait fogja teljesíteni. A parasztnak, amikor gyümölcsfát telepít, talán eső. A mellette lakó másiknak ugyanakkor talán éppen napfény kellene. Az egyik esőért, a másik verőfényes időért imádkozik. Mit tegyen ilyenkor az isteni világrend és gondviselés? Hát még ha két hadsereg áll egymással szemben, és mindegyik azért imádkozik, hogy neki adassák a győzelem, mert mindegyik csak saját győzelmét tartja igazságosnak. Ezekből a példákból látható, hogy az imádság, amikor ilyen személyes kívánságokból fakad, milyen kevésbé illeszkedik az egyetemességbe, és milyen kevés emberiség van benne, Isten maga pedig csak az egyik kérelmező kívánságát teljesítheti. Ha így imádkozunk, éppen azt az imát hagyjuk figyelmen kívül, amellyel Krisztus Jézus az imádkozás alaphangulatát megadta, azt a hangulatot, amelynek minden imában uralkodnia kell: „Atyám... múltjék el tőlem e pohár, mindazonáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te”*. Ilyen az alaphangulata a keresztény imának Bármiért is könyörög, vagy imádkozik az ember, ha keresztényi módon akar imádkozni, ennek az alaphangulatnak kell, mint fénytéljes kísérőhangnak lelkében élnie. S csak, ha nem tér el ettől az alaphangulattól, akkor lesz az imaformula eszköz ahhoz, hogy magasabb szellemi területekre felemelkedve, lényében Isten jelenlétét érezhesse. Ha Krisztus szavainak értelmében imádkozunk: „...ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te” – eleve kizárjuk az önző kívánságok és akaratimpulzusok érvényesülését. Az ilyen alaphangulatú imádságnak az lesz a gyümölcse, hogy feloldódunk, belemerülünk az isteni világba. Vagyis ugyanazt az eredményt érjük el, amit a meditációval, csak inkább érzésbeli színezettel. A keresztény ima eredetileg nem is volt más, mint meditáció. Csakhogy a tulajdonképpeni meditáció inkább a gondolatra épül fel. A meditáció útján az emberiség nagy vezetőinek a gondolatain keresztül igyekszik az ember a világot átjáró szellemi áramlatokkal összhangba kerülni. Az imádság ezt inkább érzések útján éri el.

Így látható, hogy mind az imával, mind a meditációval a lélek azt akarja elérni, hogy a világot átható isteni áramlatokkal egyesüljön, azt akarja elérni, aminek a legmagasabb fokát „Unio Mystica”-nak, az istenséggel való misztikus egyesülésnek nevezik. Ehhez az egyesüléshez a meditáció, az ima útján juthatunk el. Sohasem egyesülhetne az ember Istennel, sohasem kerülhetne kapcsolatba magasabb szellemi lényekkel, ha nem keletkezett volna ő maga is ezeknek az isteni-szellemi lényeknek az emanációjából (emanáció=kiáradás).

Az ember, amint tudjuk, kettős természetű. Először is megtaláljuk benne lényének már sokszor felsorolt négy tagját: a fizikai testet, az éter-, vagy élettestet, az asztrálestet és az én-t. A jövőben pedig kifejleszti majd a manaszt, a budhit és az atmát, vagyis a szellemét, az életszellemet és a szellemembert, de énjében már most is benne van e jövőbeli tagok kifejlődési lehetőségének alapja.

Ha ennek a kettősségnek (egyrészt: fizikai-, éter-, asztrálest és én; másrészt: manasz, budhi, atma) kapcsolatát helyesen akarjuk megismerni, egy kissé vissza kell helyezkednünk az emberiség keletkezésének idejébe. Önök régebbi előadásaimból tudják, hogy az ember a mai állapotában e kettősség: a három jövőben kifejlesztendő magasabb tag (manasz, budhi, atma) csírájának, és a négy alacsonyabb rendű tagnak (fizikai-, éter-, asztrálest és én) az összekapcsolódása. Tudjuk azt

* *Atyám... múltjék el tőlem e pohár*: Mt 26,39

is, hogy az ember a föld lemúriai korszakának nevezett ősrégi múltban fejlődött ilyenné. Ha kutatásainkat a régebbi időkre terjesztjük ki, a mi korunkból visszafelé haladva a görög-latin, az egyiptomi-asszír-kaldeus-babiloni korszakhoz, innen a perzsa, majd az indiai korba érünk, és ha még tovább haladunk visszafelé, lassanként a különböző népek vízözön-mondáiban szereplő, nagy, atlantiszi vízözönig, a hajdan Európa és Amerika között elhúzódó és később Atlantisznak nevezett földrészen lakó elődeinkhez jutunk. Ha még ennél is régebbi múltba megyünk vissza, az emberiség olyan elődeire találunk, akik ősidőkben az Ausztrália és India között fekvő területen laktak. Csak ennek a korszaknak – melyet Lemúriának is neveznek – a közepén egyesül az ember magasabb hármassága (szellemén, életszellem, szellemember) négy alsó tagjával (fizikai-, éter-, asztrálest, én).

Ezt megelőzően az ember magasabb rendű volta, az emberi természet örökkévaló része – amely a belé oltott manasz-, budhi-, atma-csírából a jövőben egyre jobban kifejlődik – az Istenség ölen nyugodott. Hogy erről a Lemúriában lejátszódó folyamatról fogalmunk legyen, egy kissé triviális, de szemléltető módon azt kell elképzelnünk, hogy a lemúriai kor közepéig terjedő időben minden ember olyan testet épít fel magának, amely úgy szívta fel a lelkeséget, mint a szivacs a vizet.

Képzeljünk el egy vízzel telt edényt. Ebben a vízben nem tudjuk egymástól megkülönböztetni az egyes cseppeket, nem tudjuk megállapítani, hogy hol végződik az egyik és hol kezdődik a másik. Ha azonban néhány szivacsot mártunk a vízbe, mindegyik szivacs felszív a vízből egy bizonyos mennyiséget. Az edényben lévő, azelőtt egységes víztömeg a szivacsok száma szerint részekre osztott. Így történt ez annak idején – ha ezt a triviális hasonlatot alkalmazhatjuk – az emberi lelkekkel is: önállóság, individualitás nélkül, az isteni összszellem ölen nyugodtak, mint tengerben a cseppek, de azután az emberi testek magukba szívták, és úgy individualizálták őket, mint a vizet a szivacsok. Amit akkor a négy alsó tagból álló emberi testek magukba szívtak, mindinkább továbbfejlődik, elér a mi korunkba is, és fejlődésében még tovább halad a jövő felé. Az ember lényének e folyamatosan fejlődő részét a szellemtudományban mindig a magasabb hármasságnak nevezték. Ezt a lemúriai kor közepén kialakult embert, főként a püthagoraszi iskolában, a háromszöggel és a négyszöggel ábrázolták.

A magasabb hármasságot, vagyis azt, ami az emberben örökkévaló, és az összes inkarnációkon áthalad, két nézőpontból vizsgálhatjuk meg: egyrészt az emberiség ős-örök alkotóelemének, másrészt pedig az isteni lény ama részének tekinthetjük, amelyet az istenség annak idején, mint saját tartalmának egy darabját, vagy cseppjét átadott, belesüllyesztett a négytagú ember-edénybe, úgyhogy a ma bennünk lévő hármasság az Istenség önállóvá individualizált cseppje. Az ember lényének három magasabb, vagyis örökkévaló tagja, nemcsak az emberi természet három legfelsőbb princípiuma, hanem princípiuma magának az Istenségnek is, vagyis az Istenségben is megtalálható. Az emberi természet három legfelsőbb tagja egyszersmind az emberhez legközelebb álló isteni lény három legalacsonyabb tagja. Ha az ember lényének tagjait soroljuk fel, a felsorolást a fizikai testtel kezdjük, az étertesttel, az asztrálesttel és az énnel folytatjuk, majd a manaszon és a budhin keresztül az atmáig érünk, ha azonban fel akarnánk a lelket adományozó Istenség lényének a tagjait sorolni, a felsorolást a manasszal kellene kezdenünk, a budhival és az atmával kellene folytatnunk, és olyan atma felett álló princípiumokhoz kellene emelkednünk, amelyekről a mai ember csak akkor alkothat magának fogalmat, ha a beavatottak tanítványává lett. Látható tehát, hogy azt a három princípiumot, amely a z ember lényének tulajdonképpeni tartalma, három isteni princípiumnak is tekinthetjük.

E princípiumokkal a továbbiakban, nem mint emberi, hanem mint isteni princípiumokkal foglalkozunk, és természetüknek megfelelően jellemezzük őket. Az ember legmagasabb princípiumát, az atmát, amelyet a Föld-fejlődés végén fog kifejleszteni, a szellemtudomány értelmében azzal jellemezhetjük, hogy ősi mivoltát olyasmivel hasonlítjuk össze, ami a mai ember előtt csak sejtelemszerűen ismeretes, és ez a bennünk működő akarat. Az ember legmagasabb isteni princípiumának alapvonása, hogy akaratszerű, akarati természetű. Az akarat, amely benső mivoltunkban ma a legkevésbé van kifejlődve, a jövőben, ha egyre magasabbra emelkedünk, lényünk legkiválóbb tényezőjévé válik.

A mai ember tulajdonképpen megismerő lény, akarata azonban több oldalról korlátozott. A körülötte lévő világot a maga egyetemességében bizonyos fókig meg tudja érteni, de gondoljuk csak el, hogy milyen keveset tud akaratával megvalósítani abból, amit megért, milyen kevés hatalma van afölött, amit megismer. Aminek azonban ma még híján van, azt meghozza számára a jövő, akarata egyre hatalmasabbá válik, míg eléri nagy célját, amelyet a szellemtudomány a „nagy áldozat”-nak nevez. A „nagy áldozat” meghozatalának képessége, az akaratnak olyan nagy hatalmán alapszik, amelynél fogva az áldozatot hozó lény egészen át tudja és át akarja magát adni. Nemcsak azt a keveset tudja odaáldozni, amit az ember a maga gyenge érzésszerű és akarati hatalmával adni tud, hanem egész létét adja oda, s kiárasztva egész mivoltát, egészen az anyagszerűségig száll alá.

Ha képet akarunk kapni arról, hogy mit értünk a nagy áldozat, vagyis az Istenség természetében a legmagasabb rendű módon kifejeződő akarat alatt, képzeljük el azt, hogy egy tükör előtt állunk, és a tükörből saját képünk néz ránk. Ez a tükörbeli kép egy hozzánk tökéletesen hasonló illúzió. Most gondoljuk el, hogy meghaltunk, mert saját létünket, érzésünket, gondolkodásunkat, lényünket feláldoztuk azért, hogy ezt a tükörképet életteljessé, vagyis azzá tegyük, amik mi magunk vagyunk. Azt a folyamatot, amikor valamely lény feláldozza önmagát és életét átadja képének, nevezi a szellemtudomány emanációnak, kiömlésnek, kiáradásnak, Ha ezt meg tudná az ember tenni, látná, hogy ő maga már szinte nincs is, mert mindenét odaadta a kép életre keltéséhez és tudatra

ébredéséhez.

Ha az akarat elérte azt a fokot, hogy a nagy áldozatot meg tudja hozni, akkor teremt: világegyetemet teremt, nagy vagy kis világegyetemet, de világegyetemet, és ez a világegyetem tükörképe alkotójának, és feladatát magától a teremtőtől kapja. Ezzel jellemezhetjük az isteni lény teremtő akaratát.

Az emberiségbe beáramló második isteni princípium az előbbi hasonlattal már adva van: ez maga a tükörkép.

Képzeljük el, hogy mi vagyunk a világot teremtő Istenség, a világegyetem középpontja. Most válasszunk ebben a teremben magunknak egy pontot, és gondoljuk, hogy nem négy fal vesz minket körül, hanem egy üres, belsőleg tükörfelülettel bevont gömbben vagyunk, s a belső tükörfelület minden oldalról visszatükröz bennünket, a gömb belső felületének minden pontján tükörképe jelenik meg. A tükörképek összessége egyúttal a világegyetem is, Mert mi a világegyetem? Nem más, mint az Istenség lényének a tükre.

A világegyetem azonban él, azért él, mert az Istenség emanált, akkor, amikor meghozta áldozatát és tükörképet adott önmagáról – ahogy azt a tükörről vett példából láttuk.

Az egész világegyetemet élettől hatja át a végtelen sokféleségben kifejeződő univerzális akarat. A végtelen sokféleség és sokszorozódás keletkezésének, az Istenség ismétlődésének folyamatát nevezik az akarattal ellentétben, minden szellemtudomány nyelvén az ORSZÁG-nak, világnak. Az akarat tehát a középpont – az akarat tükre pedig az ország, a birodalom, a világ –, úgyhogy az akaratot az atmával, a szellememberrel, az országot, a világot, vagy az akarat tükörképét pedig a budhival, az életszellemmel hasonlíthatjuk össze. Az ország, a világ a maga végtelen sokféleségében Isten lényét adja vissza. Nézzük meg ezt a világot, vagy országot körös-körül, nézzük meg, amennyiben a mi világunkról, országunkról van szó, a mi sokféleségünket, a mi világegyetemünket s látható részeit: az ásványokat, növényeket, állatokat és embereket. Mindezekben a lényekben a világ, az ország manifesztálódott, és ezt aényt még ma is sejteti a nyelvi kifejezés, amennyiben a világegyetemünk e nagy területeit világoknak, tehát ásványvilágnak, növényvilágnak és állatvilágnak nevezi. A világ, vagy ország nemcsak a maga egészében tükrözi teremtőjét, hanem a benne levő egyedek is isteni természetűek. Mindegyikben éppen úgy tükröződik az isteni természet, mint ahogy a központ tükröződik az üres gömb belső tükörfelületén. Aki tehát szellemtudományi nézőpontból szemléli a világot, minden emberben Isten tükröződését, kifejeződését, lenyomatát látja. Az Istenség a világon, az országon belül a lények végtelenül sok fokozatában, végtelen sokféleségben jelenik meg. Az egyes lényeket a szellemtudomány értelmében – ha már olyan magas fokot értünk el, hogy az Istenség emanációjának látjuk őket – azzal különböztetjük meg egymástól, hogy nevet adunk nekik. A NÉV az, aminek segítségével e nagy sokféleség egyes tagjait megkülönböztetjük egymástól. A NÉV az Istenség emanációjából származó legfelső princípiumok közül a harmadik, és a manasznak, vagyis a szellemének felel meg. A különböző vallások bölcsessége tehát ezt tanította:

„Ami kiáradt az Istenségből, belétek áramlott és a ti örök képetekké vált. Ha meg akarjátok keresni abban, aminek a magasságába a fejlődés végén fel kell emelkednetek, láthatjátok, hogy akarati jellegű.

Ha fel akartok emelkedni ennek az akaratnak, ennek az atmának a hordozójához, a budhihoz: az Istenségben ezt a világ, az ország képviseli. És ha fel akartok emelkedni ahhoz, amit a dolgok nevén, fogalmán, vagy eszméjén ismertek fel, az Istenségben ez mint név jelenik meg".

Ősrégi tanítás ez, amit most elmondtunk. Ez az ősrégi tan azt mondja, hogy az Istenség lényének az a tagja, amely mint az emberi természet örökkévaló része az emberbe áramlott, névből, országból és akaratból áll. Így az ember magasabb hármasságát, mint az Istenség lényének egy részét ismertük meg.

Hogy szemlélődésünk teljes legyen, vessünk egy pillantást a mulandó ember négy alacsonyabb tagjára. A magasabb három tagról most már tudjuk, hogy az Istenség lényének alkotóelemei. Az ember lényének négy alacsonyabb tagja pedig része egyszersmind a mulandó világnak is.

Figyeljük csak meg az ember fizikai testét. Ugyanazokból az anyagokból és erőkből áll, mint a körülötte lévő, látszólag élettelen világ. Ez a fizikai test, ha nem áramlanának belé a körülötte lévő világ anyagai és erői, és nem építenék fel mindig újra és újra, akkor elpusztulna. Fizikai testünk tulajdonképpen minden benne lévő anyagnak és erőnek folytonos átjáróállomása. Ki- és beáramlanak rajta a különböző anyagok, amelyek éppen úgy a külső világegyetem alkotóelemei, mint ahogy időnként bennünk is vannak. Már többször említettük, hogy az emberi test egész anyagi összetétele hét évenként megújul. Önök közül senkiben sincsenek meg azok az anyagok, amelyek tíz évvel ezelőtt megvoltak. Az ember mindig újra megújítja fizikai testének anyagát. Ami valamikor bennünk volt, ma másutt van, részekre oszlott kint a természetben, és más valami került belénk. A test életének a feltétele az anyag ki- és beáradása. Mint ahogy az emberi természet három felső tagját az Istenség részeinek, úgy négy alsóbb tagját a természet részeinek is tekinthetjük.

Az ember fizikai teste bolygónk anyagi részéből való. Szubsztanciája bolygónk anyagából származik és oda is tér vissza. Az étertest és az asztrálestest szintén tagja annak a világnak, amely körülöttünk van.

Vizsgáljuk meg az éter-, vagy élettertestet az asztrálestesttel való összefüggésében. Önök tudják, hogy az asztrálestest az emberben élő ösztön, vágy, szenvedély hordozója, valamint az emberi lélekben aláás felhullámzó örömmek, bánatok és fájdalomnak, és hogy az élettertest pedig inkább a maradandó, hosszabb ideig megmaradó lelki tulajdonságok őrzője, képviselője és hordozója.

Már többször összehasonlítottam az étertest és asztrálestest fejlődésének egymáshoz való viszonyát az óra kis- és nagymutatójának viszonyával. Nagy különbséget veszünk majd észre, ha visszaemlékezve arra, amit nyolcéves korunkban tudtunk és átéltünk, összehasonlítjuk azzal, amit ma tudunk és átélünk. Végtelenül sokat tanultunk, sok új fogalmat vettünk fel, tetteink nyomán sok örömteljes és fájdalmas élmény keletkezett és vonult át lelkünkön, sőt nemcsak átvonult rajta, hanem át is hatotta azt. De hasonlítsuk ezt össze temperamentumunkkal, jellemünkkel, állandó hajlamainkkal, és akkor majd látjuk, hogy ha nyolcéves korunkban indulatos gyermekek voltunk, valószínűleg mostani életkorunkban is még indulatosak vagyunk. Így a legtöbb ember egész életén át megtartja alapvonásait. Már többször hangsúlyoztuk, hogy a szellemi iskolázás nem elméleti tanulásból, hanem az étertest egyébként maradandó tulajdonságainak a megváltoztatásából áll. Sokkal többet jelent, ha a tanítvány a temperamentumában, alaphajlamaiban gyökerező egyik tulajdonságát alakítja át – és ezzel az óra kismutatóját előbbre tolja –, mintha valami más tettet hajt végre.

Mindaz, ami lassan fejlődik – a maradandó hajlamok, vérmérsékleti tulajdonságok és szokások – az élet-, vagy étertestben gyökerezik. Mindaz, ami az előzőekhez hasonlítva olyan gyorsan változik, mint az óra percmutatójának helyzete, az asztrálestben gyökerezik.

Ha a mondottakat most az ember környezetére, külvilágbeli életére alkalmazzuk, láthatjuk, hogy szokásaink, vérmérsékletünk, maradandó hajlamaink korunkkal, népünkkel, családjainkkal köt össze bennünket. Az egyes ember állandó, maradandó tulajdonságai nemcsak őbenne találhatók meg, hanem mindazokban, akikkel bizonyos módon összetartozik, tehát családjának, népének, stb. tagjaiban. Valamely nép egyes tagjait arról lehet megismerni, hogy közös szokásuk és vérmérsékletük van. Az ember, ha szellemileg magasabbra akar fejlődni, szokásainak és hajlamainak ezt az alapállományát kell átváltoztatnia, így fejleszti ki magasabb lényét. Az ilyen emberről azt mondják, hogy hazátlan, mert étertestét, amely egyébként népével kapcsolja össze, át kell alakítania.

Ha megfigyeljük, hogy milyen az együttélésünk azzal a közösséggel, amelybe beleszülettünk, olyan tulajdonságokra akadunk, amelyek révén egy családhoz, egy néphez tartozunk, és bizonyos rokoni kapcsolatot érzünk nemcsak ennek a népnek a tagjaival, hanem egész korszakunk jellegzetes tulajdonságaival is. Ha a régi görög nép valamelyik tagja most hirtelen eléünk lépne, aligha értenénk meg őt. Az ő éterteste már nagyon elűt a jelenlegi ember étertestétől. A közös étertesti tulajdonságok révén értik meg egymást az emberek. Az az erő pedig, ami az embert kiemeli a közösségből, amelynél fogva ő a családon, népen belül valami egyedülállót képvisel, és nemcsak francia vagy német, vagy egyszerűen csak családtag, hanem olyan különálló lény, olyan különálló tagja népének és családjának, aki magasabbra fejlődve levetheti magáról nemének és fajának jellegzetes bélyegeit, ez az erő az asztrálestben gyökerezik, ennek az asztrálest a hordozója. Az asztrálest tehát inkább a személyes erőket tartalmazza.

Ha valaki éter-, vagy életterestével követ el hibát, embertársainak közössége ellen vétkezik, azokat a szociális kötelezettségeket mulasztja el, amelyek lehetővé teszik az emberek egymással való érintkezését és a társadalmi élet fennállását. Az inkább individuális természetű bűnöket, azokat az eltévelyedéseket, amelyek az emberi személyiség különállóságán alapulnak, az asztrálest tulajdonságai hozzák létre.

Minden szellemtudományban ősidőktől fogva az étertest fogyatékoságából származó, közösség elleni bűnöket véteknek nevezték. (A németben „schuld”. A triviális „schulden” – tartozni valakinek – szónak ugyanaz az eredete, mint a morális „schuld” szónak, amely az ember morális tartozását fejezi ki.) A vétek tehát az étertest fogyatékoságából származik, az asztrálest hibája pedig abból származik, hogy a kísértésnek nem áll ellent. Az egyes ember azzal, hogy a kísértésnek enged, személyes bűnt vesz magára. Hátra van még az én-nek, a tulajdonképpeni személyiségnek a bűne. Az én bűnéről, aminek következtében az én elbukhat, a paradicsomi mítosz beszél. Egykor, amikor az emberi lélek az Istenség öléből alászállt és először húzódott földi testbe, tehát a fizikai test először vette őt fel magába – mint vízcseppet a szivacs –, az ember magasabb lelke én-né lett.

Ez a magasabb lélek, ez az én is követhet el hibát. Az ember nemcsak az éter- és asztrálest rossz tulajdonságai miatt bukhat el, hanem van a bűnbeesésnek egy alaplehetősége, amely azzal jön létre, hogy az ember egyáltalán önállósághoz jutott. Az embernek, hogy fokozatosan és tudatosan szabadsághoz és önállósághoz emelkedhessen, az önzés, az egoizmus átélésén kell

keresztülhaladnia. Mint lélek, mint az Istenség lényének egy része száll alá, és amíg csak része az Istenségnek, nem válhat önzővé. Sohasem fordulhat elő, hogy valamely egészséges szervezet egyik része önállónak higgye magát. Ha pl. egyik ujjunk ezt képzelné magáról, elszakadna a kéztőé és elszáradna.

Az önállóságnak, amelynek elérése érdekében még fejlődünk kell, csak akkor lesz meg a maga igazi jelentősége, ha önzetlenségre épül fel. De ez az önállóság sohasem jöhetett volna létre, ha nem az önzésből indult volna ki.

Az önzés beköltözött az emberi testbe, és így az ember önző lénné vált, az én pedig enged a test ösztöneinek és hajlamainak. Az ember felfalja embertársát, követi a legkülönbözőbb hajlamokat és testi vágyakat, teljességgel belemerül a földi test-edénybe, mint vízcsepp a szivacsba.

Arra a bűnre, amit az ember azért követhet el, mert ilyen én-lénné, tulajdonképpen önálló lénné lett, mutat rá a paradicsomi mítosz. Azelőtt, mint a vízben lévő vízcsepp, az egységes víztömegből, az egyetemességből merítette erőit, most pedig minden impulzusát önmagából meríti. Ezt jelzi a paradicsomi mítosz az almába harapással. Nem hiába jelenti – mert szellemtudományi értelemben használt szavaknak megvan az igazi jelentőségük, belső, mély összefüggésük – a latin „malum” szó azt, hogy „alma”, és egyszersmind azt is, hogy „gonosz”. A „gonosz” szót a szellemtudomány sohasem használja másra, mint az énből származó bűnre.

A „gonoszság” tehát az én-ből származó bűn. „Vétek” az étertest bűne a szociális életben az emberekkel való együttélésen belül. A „kísértés” pedig az asztrálest élí át, ha individuális hibákat követ el.

Az étertest bűne	vétek
Az asztrálest eltévelyedésének oka	kísértés
Az én bűne	gonoszság

Ha az emberi természet négy alacsonyabb tagjának a földi és kozmikus környezetben való viszonyát szemléljük, látjuk, hogy a fizikai test táplálékként folytonosan fizikai anyagot vesz fel, és így tartja fenn életét. Az étertest élete a végesség világában úgy jön létre, hogy az ember fenntartja embertársaival azt a közösséget, amelybe mintegy belenőtt. A kísértés nem győzedelmeskedik asztrálesté felett végül pedig az én úgy tartja fenn magát, és úgy fejlődik helyes módon, ha nem esik áldozatul a gonosznak.

Most idézzük az ember egész mivoltát, az alacsonyabb rendű négyességet és a magasabb hármasságot magunk elé. Az egyes ember az Istenség élő cseppjét hordja magában az istenné válás, vagyis saját legmélyebb, legbensőbb természetének a kifejlesztése, megnyilatkozása felé halad. Ha legmélyebb, legbensőbb természetét már kialakította, akkor fokozatos fejlődés folyamán eléri azt, amit a kereszténységben az ATYÁVAL való egyesülésnek neveznek. Az ATYA, aki a mennyekben van, az emberi lélek mélyén rejtőzik, és elérése nagy célként lebeg az emberiség előtt. Ha fejlődésünkben el akarjuk ezt a fokot érni, meg kell lennie bennünk annak az erőnek, amellyel a magasabb hármasságot és alacsonyabb négyességet olyanná tudjuk fejleszteni, hogy ezek helyes módon tarthassák fenn a fizikai testet: az étertestnek úgy kell élnie az emberben, hogy vétkeit kiegyenlíthesse, az asztrálestnek nem szabad a kísértésnek, az én-nek pedig a gonosznak áldozatul esnie. Három felső tagjával az ember fel kell, hogy emelkedjen az Atyához a mennyekbe, a néven,

az országon és az akaraton keresztül. A nevet úgy kell érzéseinkben átélnünk, hogy megszenteltessék. Nézd meg a körülötted lévő jelenségeket: sokféleségükben kifejezői ők az Istenségnek, és ha kimondod neveiket, akkor az isteni világrend tagjai közé sorolod őket. Bármilyen környezetben, szentnek tartsd, és a névben, amelyet adsz neki, olyasvalamit kell látnod, amely őt az Istenség mivoltának részévé teszi. Szent legyen az előtted. Növekedjél, hogy elérjed az „országot”, amely az Istenség kiáradása és fejlődésében emelkedj fel az akarathoz, amely „alma”, de egyúttal az Istenség lényének egyik tagja is.

Most képzeljük el, hogy valaki meditálás közben belemélyed a fejlődés ilyen értelmezésébe, és ezt a felfogást, ezt az értelmezést, a fejlődésnek ezt a hét tagját imádságban hét kéréssé foglalja össze. Vajon mit fog akkor mondani?

Hogy kifejezze azt, amit imájával el akar érni, mielőtt a hét kérést elmondaná, így fog szólni: „Mi ATYÁNK, aki a mennyekben vagy”. Ezzel rámutat az emberi természet legmélyebb alapjaira, az ember legbensőbb mivoltára, amely – a keresztény ezotéria szerint – a szellemiség országához, világához tartozik. A három első kérés az emberi természet három felső tagjára, az ember isteni tartalmára vonatkozik: „Szenteltessék meg a te NEVED, jöjjön el a te ORSZÁGOD, legyen meg a te AKARATOD”.

Most a szellemiség országából, a szellemi világból a földi világba megyünk át: „...legyen meg a te AKARATOD, amint a mennyben, úgy a Földön is”. A négy utolsó kérés az emberi természet négy alsó tagjára vonatkozik.

Mit mondunk a fizikai testről, hogy az a Föld összes inkarnációin keresztül életben tartasson? „A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”.

Mit mondunk az étertestről: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek” – ez a kiegyenlítése annak, ami az étertest vétkei miatt történik.

Mit mondunk az asztrálestre vonatkozóan? „És ne vígy minket kísértésbe...”

És mit mondunk az én-ről? „...de szabadíts meg a gonosztól”.

A Miatyánk hét kérésével az Istenéhez emelkedő lélek azért könyörög, hogy az isteni akarat az ő emberi mivoltának minden egyes tagját a helyes fejlődési vonalba állítsa, hogy így megtalálhassa életének igazi útját a világegyetemen keresztül, és természetének minden része helyesen fejlődhessen. A Miatyánk tehát olyan ima, amellyel az ember azokban a pillanatokban, amikor ennek szükségét, felemelkedhet héttagú természetének, s e természet fejlődésének értelméhez. A hét kérés az emberi természetről alkotott természettudományi felfogásnak a kifejeződése még akkor is, ha olyan naiv ember lelkében kerül felszínre, aki meg sem értheti.

Mindazok a meditációk, amelyek a nagy vallásos közösségekben valaha is érvényben voltak, az akkori szellemtudományból származnak, Vegyük elő az összes igazi imádságot, bontsuk szét őket elemeikre, és látni fogjuk, hogy alkotói nem önkényesen sorakoztatták szavaikat egymás mellé.

Nem homályos ösztönüknek engedelmességgel illesztettek szép szavakat egymás mellé, hanem az imaformákat a nagy bölcsek a ma szellemtudománynak nevezett bölcsesség tanaiból merítették. Nincs olyan igazi imaformula, amely nem ebből a bölcs tudásból született volna, és a kereszténység megalapítója, Krisztus Jézus is abban a pillanatban, amikor tanítványait imádkozni megtanította, és

imájában az emberi természet hét tagját tartotta szem előtt, az ember héttagú természetének adott kifejezést: ezt az ősbölcsességet tárta tanítványai elé.

Minden imádság a szellemtudományra épül, ha nem így lenne, az imának nem volna meg az évezredekben keresztül tartó hatóereje. Csak az így felépített szövegnek van meg az ereje ahhoz, hogy a naiv emberben, aki még a szavak értelmét sem fogja fel, hatni tudjon.

Mindezt érthetőbbé tesszük egy természetből vett hasonlattal. Figyeljük csak meg a növényt: elbűvöl benneteket anélkül, hogy tudnotok kellene valamit is az őt létrehozó nagy általános törvényekről. A növény itt van és ti épülhettek általa, de nem jöhetett volna létre, ha az ős-örök törvények nem áradtak volna bele. A naiv kedélyű ember, aki csak szemléli a növényt, nem kell, hogy ismerje ezeket a törvényeket, ha azonban létre akarná hozni a növényt, okvetlenül ismernie és alkalmaznia kellene őket. Az ima – hogy meglegyen a hatóereje – nem szerkeszthető meg tetszés szerint, hanem a bölcsesség ős-örök törvényeiből kell származnia, mint ahogy a növény is a bölcsesség ős-örök törvényeiből keletkezett. Csak annak az imának van igazi jelentősége értelmes és nem értelmes emberek számára egyaránt, amely a szellemtudománynak nevezett ősbölcsességből származik.

Ma elérkezett annak az ideje, hogy az ember, aki olyan sokáig csak éppen szemlélte a növényt, és így épült általa, elvezetessék a törvények bölcsességteljes tartalmához. Két évezreden keresztül a keresztény hívő úgy imádkozott, ahogy az egyszerű ember a növényt szemléli. A jövőben azonban megismerésével felülemelkedik az ősi bölcsességhez, amelyből az ima származott, és ennek a megismerésnek alapján, tudatosan éli majd át az imából áradó erőket. Minden igazi imádság, de különösen a keresztény élet fő, központi imája, ennek az ősbölcsességnek a kifejeződése, és mint ahogy a világban a fény hét színben, az alaphang hét hangban fejeződik ki, úgy fejezi ki a hét felemelő érzés – a Miatyánknak az ember héttagú természetére vonatkozó hét kérése – a hétszeresen Istenéhez emelkedő emberi életet.